

Onderwerp

Keuze scenario Masterplan Veluwezoom

Adviseur	: H. Jacobsen	Datum B&W	: 14 september 2021
Programma	: Verkeer en vervoer	Datum Raad	: 2 november 2021
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	Openbaar	: ja

Aan de Raad**Aanleiding**

Al decennia heeft de Veluwezoom bij Rheden en Rozendaal, en dan met name de Posbank, een grote recreatieve aantrekkingskracht vanwege de bijzondere afwisseling van heide, bossen, landgoederen en heuvels. Al even lang is er met regelmaat discussie over de toenemende recreatieve druk en de invloed hiervan op de natuur(-beleving), leefbaarheid en verkeersveiligheid. De gemeente Rozendaal ervaart samen met Rheden en Natuurmonumenten al lange tijd de druk op de natuur en de hinder van het gemotoriseerd verkeer dat de vele bezoekers met zich meebrengen.

De Raad van Rheden heeft in 2019 een amendement aangenomen om voor de recreatief-toeristische bereikbaarheid een breed onderzoek uit te voeren naar knelpunten en oplossingen op de Veluwezoom en de resultaten te vatten in een plan met uitvoeringsprogramma. De gemeente Rozendaal onderkent de grensoverschrijdende belangen en dat is de aanleiding geweest in 2020 om mee te doen aan het opstellen van het Masterplan Veluwezoom.

De Veluwe-Alliantie* heeft voor de Veluwe een Regiodeal gesloten met het Rijk om doelstellingen uit de Veluwe-op-1-agenda te realiseren. Binnen deze Regiodeal zijn middelen beschikbaar gekomen voor de uitvoering van een aantal gebiedspilots. Door in te zetten op bestemmingsmanagement en duurzame mobiliteit wordt gezocht naar evenwicht tussen natuur en recreatie. De gebiedspilots moeten een voorbeeldfunctie gaan vervullen voor de rest van de Veluwe. Het Masterplan voor de Veluwezoom bij Rheden en Rozendaal, met een focus op het gebied op en rondom De Posbank, is één van de gebiedspilots die een voorbeeldfunctie moet vervullen voor de rest van de Veluwe. De Regiodeal stelt een subsidie in het vooruitzicht van € 1.770.000 met als voorwaarde co-financiering van € 230.000 door de gemeenten. Om in aanmerking te komen voor de subsidie is een beperkte doorlooptijd van planvorming en uitvoering beschikbaar.

In 2020 is besloten om als Rozendaal deel te nemen aan het maken van een Masterplan Veluwezoom. Daarvoor heeft de Raad van Rozendaal al € 5.000 euro beschikbaar gesteld en die van Rheden € 35.000. Dit plan voorziet in een op te leveren scenarioreport en daarop volgend een Masterplan op basis van het gekozen scenario. Bijlage 1 is het scenarioreport als belangrijke tussenstap om te komen tot het Masterplan. De goedkeuring van het Masterplan in de Raad staat gepland voor het begin van 2022.

(* De VeluweAlliantie bestaat uit partijen die de ambitie van de Veluwe Agenda onderschrijven en een bijdrage willen leveren aan de realisatie van de ambitie. Dit op basis van een samenwerkingsovereenkomst tussen ongeveer 40 partijen)

Raadsvoorstel

Gevraagde beslissing

1. te kiezen voor scenario C als basis voor het op te stellen Masterplan Veluwezoom Rheden – Rozendaal;
2. een bedrag van € 30.000,- uit de algemene reserve te bestemmen ten behoeve van het resterende deel van de co-financiering in de Regiodeal.

Wat willen we bereiken?

Doel

Een bestuurlijk en maatschappelijk gedragen Masterplan met uitvoeringsprogramma op basis van scenario C, dat dient als leidraad voor de wijze waarop recreatie en natuur op de Veluwezoom van Rheden en Rozendaal duurzaam samen kunnen gaan.

Doorslaggevend hierbij is dat scenario C goed scoort ten aanzien van versterking van de natuurwaarden en beperking van de overlast. Van belang is het brede draagvlak dat bestaat voor scenario C onder de belangengroepen. Hoewel de plusvariant van scenario C aantrekkelijk is, zijn er bij deze optimalisatie zowel ruimtelijk als financieel nog wel de nodige risico's. Met de keuze voor C wordt de optimalisatie op dit moment niet terzijde geschoven, maar wordt deze plusvariant gezien als mogelijke doorontwikkeling van scenario C op termijn. Initiatiefnemers en marktpartijen worden uitgedaagd om met concrete plannen te komen die kunnen bijdragen aan de verdere uitwerking, ontwikkeling en exploitatie van de plusvariant.

Proces

Voordat de stap naar een Masterplan kan worden gemaakt, moet duidelijk zijn in welke richting het gebied zich zal ontwikkelen. In het proces om te komen tot het Masterplan is daarom gekozen voor het ontwikkelen van verschillende scenario's. Om te komen tot verschillende scenario's voor de toekomst van het gebied is een intensief participatietraject doorlopen. Een online vragenlijst heeft meer dan 1.000 reacties opgeleverd. Belangengroepen zijn benaderd om deel te nemen aan een bijeenkomst en een deel van hen heeft zitting genomen in een klankbordgroep. Samen met de deelnemers aan de ophaalsessies zijn de vijf belangrijkste thema's voor het plan bepaald:

- Ruimte en stilte op en rondom de Posbank
- Toegankelijkheid en gastvrijheid
- Versterken van de natuurwaarden
- Verbinden met de Veluwezoom
- Basisvoorwaarden: robuustheid, flexibiliteit, veiligheid en kosten

Vervolgens zijn samen met de klankbordgroep tijdens twee bijeenkomsten drie verschillende scenario's opgesteld. Stap voor stap zijn deze verder verfijnd.

De drie scenario's

Samen met de klankbordgroep zijn 3 scenario's ontwikkeld. De scenario's betreffen **eindbeelden**, waarbij als planhorizon 2030 wordt gehanteerd (voor een uitgebreide beschrijving zie bijlage 1): **Scenario A** kenmerkt zich door het openhouden van alle wegen in het gebied. Om de overlast op de piekmomenten te beperken, wordt via elektronische toegangspoorten gestuurd op het beperken van de hoeveelheid gemotoriseerd verkeer (auto's en motoren).

Scenario B beperkt de toegankelijkheid voor het gemotoriseerd verkeer tot de noordzijde van het gebied; alleen de route De Steeg – Paviljoen – Rheden is toegankelijk. Aanvullend wordt voorzien in

Raadsvoorstel

het bereikbaar houden van de parkeerplaats Beekhuizen en de introductie van een busverbinding door het gebied op drukke dagen.

Scenario C gaat nog een stapje verder; Alleen de parkeerplaatsen langs de randen zijn bereikbaar voor het gemotoriseerde verkeer. Doorgaand verkeer over de Posbank is niet meer aanwezig. Er rijdt op de drukke dagen tussen het station van Rheden en het Paviljoen wel een (elektrisch) busje voor mensen die daaraan behoefte hebben. De afsluiting van de Kluizenaarsweg is ook onderdeel van scenario C.

Keuze uit de scenario's

De beoordeling van de scenario's is uitgebreid weergegeven in de rapportage en vormt de basis voor dit raadsvoorstel. De scenario's zijn getoetst aan hun bijdrage aan de vijf hiervoor genoemde thema's, met het volgende resultaat:

Scenario A houdt het gebied toegankelijk, maar levert nauwelijks een verbetering op het gebied van ruimte en stilte op en rondom de Posbank en draagt minimaal bij aan het versterken van de natuurwaarden. Qua toegankelijkheid scoort dit scenario goed, qua kosten scoort het scenario gemiddeld.

Scenario B zorgt voor gedeeltelijke toegang voor het gemotoriseerd verkeer en is het scenario dat op veel fronten plusjes scoort, maar dat nergens bovenaan staat. Er ontstaat iets meer rust en ruimte, de toegankelijkheid is beperkter dan in de huidige situatie. De natuurwaarden verbeteren iets en de verbinding met de omliggende gebieden wordt beter. Het scenario is (vooral qua exploitatie) relatief duur doordat er een bussysteem wordt geïntroduceerd.

Scenario C gaat uit van het afsluiten van grote delen van het gebied voor het gemotoriseerd verkeer. Het scenario scoort goed als het gaat om de rust en de ruimte rondom de Posbank en het verbeteren van de natuurwaarden. Qua toegankelijkheid scoort dit scenario minder. Financieel is dit een interessant scenario.

Om de toegankelijkheid van scenario C te versterken, kan het scenario worden uitgebreid met twee transferia langs de A348 en een bussysteem (scenario C+). De investerings- en exploitatiekosten van dit scenario nemen daarmee fors toe, maar het scenario scoort een stuk beter als het gaat om de genoemde toegankelijkheid

Voorkeur van Natuurmonumenten

Natuurmonumenten spreekt zich uit voor scenario C. Dit scenario draagt volgens Natuurmonumenten direct en op de langere termijn het meest bij aan haar uitgangpunten natuurkwaliteit, landschapskwaliteit en natuurbeleving. Bovendien is Natuurmonumenten van mening dat scenario C het meeste duidelijkheid schept voor zowel bezoekers als bewoners in het gebied en kent dit scenario de minste onzekere factoren. Natuurmonumenten is overtuigd dat de natuurkwaliteit en -beleving in Nationaal Park Veluwezoom er wel bij vaart als scenario C verder uitgewerkt wordt in het Masterplan.

Voorkeur van de belangengroepen

De belangengroepen die hebben meegepraat over de voorbereiding en totstandkoming van de scenario's hebben de mogelijkheid gekregen om een voorkeur voor een scenario uit te spreken. Een bundeling van de voorkeuren is opgenomen in bijlage 2 van het scenariorapport. 75% van de belangengroepen spreekt een voorkeur uit voor scenario C, waarbij het grootste deel ook aangeeft achter de optimalisatie van scenario C+ te staan.

Raadsvoorstel

Kanttekeningen

Met de keuze voor een scenario wordt de basis gelegd voor het Masterplan. In het scenario-onderzoek zijn de risico's in hoofdstuk 5 vertaald in onderzoeksvragen. Deze onderzoeksvragen dienen in het Masterplan te worden beantwoord, zodat de risico's voor de uitvoering van het Masterplan worden geminimaliseerd. De keuze voor scenario C brengt de volgende risico's met zich mee:

- Het participatieproces is in hoog tempo doorlopen. Meerder partijen hebben aangegeven dat (veel) meer tijd nodig is voor een dergelijk traject. Dit kan leiden tot minder draagvlak voor de gekozen oplossing
- De totstandkoming van het maatregelenpakket is grotendeels afhankelijk van het beschikbaar komen van externe middelen. Indien de middelen niet beschikbaar komen, blijft de keuze voor scenario C beperkt tot een mooi voornemen dat geen werkelijkheid wordt. De geloofwaardigheid van de opdrachtgevende partijen komt daardoor onder druk te staan.
- De besluitvorming is afhankelijk van 2 gemeenteraden die verschillend kunnen beslissen over het uit te werken scenario en later over het Masterplan.

Essentieel in het beheersen van deze risico's is transparantie in het proces en de doorlopen stappen, heldere communicatie, bestuurlijke betrokkenheid, tijdig nemen van besluiten en het serieus wegen van inbreng. Dit geldt zowel voor de samenwerkende partijen als de omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

- 1) Na keuze van het scenario, wordt dat uitgewerkt tot een Masterplan
- 2) Bij goedkeuring van het Masterplan wordt ook duidelijkheid gegeven over de financiering van de basis die voor scenario geldt en het specifieke deel voor het gekozen scenario.
- 3) Borgen van de € 30.000,- voor de eigen bijdrage aan de subsidie van de Regiodeal.

Participatie en communicatie

De belangengroepen die hebben meegedaan aan de sessies die hebben geleid tot de scenario's, zijn gevraagd naar het aangeven van hun voorkeur voor de één van de scenario's (zie bijlage 2). Tevens is gevraagd naar de aandachtspunten die belangengroepen willen meegeven bij de uitwerking van het scenario tot Masterplan. Uit de inventarisatie van de voorkeuren onder de belangengroepen komt naar voren dat er breed draagvlak bestaat voor scenario C.

Over het besluit op dit voorstel zal via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen worden gecommuniceerd. Daarnaast zullen de in het proces betrokken partijen worden geïnformeerd. Het gaat daarbij onder andere om de leden van de klankbordgroep en de deelnemers aan de bijeenkomsten in juni 2021. Het besluit zal ook worden opgenomen op de website.

Wat mag het kosten?

De keuze voor scenario C betekent niet dat er in dit stadium ook al wordt besloten over het investeren in scenario C. Daarover zal pas bij de vaststelling van het Masterplan een besluit kunnen worden genomen. Hiertoe zal in het Masterplan een gedetailleerdere kostenraming worden opgenomen en zal uitgebreider worden ingegaan op de dekking van de kosten van de onderdelen van het Masterplan en uitvoeringprogramma. Daarbij speelt ook de planhorizon een belangrijke rol; voor de uitvoering van het volledige scenario wordt gerekend op een uitvoeringstermijn tot 2030. Dit betekent ook dat voor de dekking van de kosten naar deze volledige planperiode zal worden gekeken.

Raadsvoorstel

Los van het voorgaande kan uit het scenario-onderzoek al wel worden geconcludeerd dat met de uitvoering van het Masterplan minimaal 4 tot 5 miljoen euro gemoeid zal gaan (zie bijlage 3).

Voor de financiering van de realisatie van het Masterplan komen uiteindelijk meerdere dekkingssporen in aanmerking:

- Regiodeal Veluwe
- De opdrachtgevers: (Natuurmonumenten en de gemeenten Rheden en Rozendaal)
- Overige subsidies en bijdragen
- Investerings van overige betrokken overheden (waaronder de Provincie Gelderland) en instanties (eigenaren, marktpartijen enz)

De gemeenten Rheden en Rozendaal zullen in het kader van het Masterplan bezien in welke onderdelen van het plan zij zelf voor financiering zullen zorgdragen. In ieder geval zullen de gemeenten bijdragen aan de cofinanciering van de Regiodeal Veluwe. In het Masterplan zal worden aangegeven welke investeringen in de tijd zinnig en mogelijk zijn afhankelijk van het beschikbaar komen van voldoende middelen.

Regiodeal Veluwe

Vanuit de Regiodeal Veluwe is de totale subsidie € 1,77 miljoen beschikbaar voor de realisatie van maatregelen uit het Masterplan. Deze bijdrage komt alleen beschikbaar als de gemeenten samen € 270.000 als cofinanciering inbrengen.

Voor het eerste deel uit de Regiodeal om te komen tot de voorliggende scenario's is reeds een bedrag van € 140.000 besteed en is door de gemeenten reeds € 40.000 als cofinanciering ingebracht. Daarmee resteert voor de resterende bijdrage uit de Regiodeal van ruim € 1,6 miljoen en geldt nog een cofinanciering van € 230.000,- vanuit de gemeenten.

Een belangrijke subsidievoorwaarde is dat deze uiterlijk in 2024 moet worden besteed. Omdat dit als relatief snel is, willen de colleges de subsidie van € 1,6 miljoen nu zekerstellen. Daarmee adviseert het college om nu het resterende geld te borgen voor de genoemde cofinanciering. Het geld vanuit de regiodeal zorgt daarmee in ieder geval voor een gedeeltelijke dekking van maatregelen uit het Masterplan.

De resterende € 230.000,- wordt gedekt uit bijdragen van:

Gemeente Rozendaal	€ 30.000,-
Gemeente Rheden	<u>€ 200.000,-</u>
Totaal	€ 230.000,-

De totale cofinanciering vanuit Rozendaal bedraagt dan € 35.000,-

De totale cofinanciering vanuit Rheden bedraagt dan € 235.000,-

Het college van de gemeente Rheden zal (mede namens de gemeente Rozendaal) een subsidieaanvraag indienen.

De subsidie vanuit de regiodeal is een subsidie die uiterlijk in 2024 moet worden besteed en die alleen kan worden besteed aan maatregelen die bijdragen aan het behalen van de doelen van de regiodeal (o.a. bestemmingsmanagement en natuurversterking). De aanvraag zal worden ingediend nadat het Masterplan door de Raden van Rheden en Rozendaal is vastgesteld.

Raadsvoorstel

Natuurmonumenten

Ook Natuurmonumenten zal uit eigen middelen bijdragen aan het voorbereiden en realiseren van (onderdelen van) het Masterplan. Daarbij valt te denken aan investeringen in de ontvangstlocatie (Bezoekerscentrum Natuurmonumenten) en de parkeervoorzieningen

Het college van burgemeester en wethouders,

Boele Boelens,
gemeentesecretaris

Ester Weststeijn,
burgemeester

Bijlagen

1. Rapport scenario's
2. Reacties stakeholders
3. Kosten scenario C irt Regiodeal